

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА І РОЗВИТКУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Алмашій Я.І.
Манівчук В.І.

В статті подано теоретичні аспекти діяльності Організації економічного співробітництва і розвитку в умовах глобалізації (ОЕСР), зокрема досліджено функції ОЕСР, структуру секретаріату ОЕСР, структуру організації, глобальні зв'язки. В статті також проаналізовано світову та вітчизняну практику діяльності Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР), зокрема охарактеризовано зарубіжний досвід на прикладі Німеччини та подано матеріали співпраці України та Організації економічного співробітництва і розвитку.

Кількість бібліографічних посилань - 5, мова – українська.

Ключові слова: глобалізація, Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР), Європейська комісія, соціально-економічний розвиток, Генеральний секретар, Робоча група, Європейська інтеграція, глобальні тренди.

ВСТУП

Організація економічного співробітництва та розвитку являється унікальним об'єднанням, в якому уряди 30 демократичних країн з ринковою економікою разом працюють над вирішенням економічних проблем та проблем управління, які виникають в умовах глобалізації. Організація являє собою форум, на якому уряди можуть обмінюватися своїм досвідом в сфері вирішення політичних проблем, отримати відповіді на загальні питання, довідатися про позитивний досвід інших країн і скоординувати свою національну і зовнішню політику.

Це форум, на якому при взаємодії рівних партнерів народжуються ініціативи, направлені на удосконалення політики, і розробляються затверджені на міжнародному рівні інструменти, рішення та рекомендації в тих сферах, в яких багатостороннє погодження необхідне окремим країнам для досягнення прогресу в умовах економічної глобалізації. Країни, які не є членами ОЕСР, отримують запрошення приєднатися до угод та договорів. Обмін досвідом між урядами країн-членів ОЕСР здійснюється на основі збору аналізу інформації, яку пропонує секретаріат в Парижі. Секретаріат збирає дані, проводить моніторинг тенденцій, аналізує їх та складає прогнози в сфері економічного розвитку. Методологія дослідження базується на аналізі матеріалів, опублікованих в українських та зарубіжних виданнях.

Мета дослідження: дослідити як ОЕСР допомагає урядам здійснювати програми, які направлені на розквіт їх країн, і боротися з бідністю, здійснюючи вплив на економічний розвиток, фінансову стабільність, розвитку торгівлі та інвестицій, технології, інновації, підприємництва. ОЕСР прагне того, щоб країни враховували вплив наслідків соціально-економічного розвитку на навколишнє середовище. Завданням ОЕСР також є створення робочих місць для всіх і кожного, забезпечення соціального захисту та ефективного державного управління.

1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА І РОЗВИТКУ

Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) на базі Організації європейського економічного співробітництва (ОЕЕС), створеній в 1948 році для перерозподілу американської та канадської допомоги, направленої на відновлення Європи після Другої світової війни. (www.oecd.org/history). Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) була створена у 1961 році на базі Європейської організації економічного співробітництва, заснованої для управління допомогою з боку США та Канади у рамках Плану Маршала по реконструкції Європи після Другої Світової війни. Головною метою ОЕСР є допомога країнам-учасникам у забезпеченні стійкого росту економіки і зайнятості населення, збільшенні рівня життя громадян в країнах-членах Організації, а також в підтримці їх фінансової стабільності і інтересах розвитку світової економіки.

Глобалізація сприяла розширенню сфери діяльності ОЕСР, яка тепер займається не тільки вивченням стану у всіх політичних сферах в кожній країні-члені Організації, але і проводить аналіз взаємодії між різними секторами, між країнами ОЕСР і країнами, які не входять в ОЕСР. Організація також розширює взаємодію з громадянським

суспільством. Зовнішні зв'язки, які спочатку охоплювали діловий сектор і ринок зайнятості, були розширені за рахунок притягнення великої кількості великої кількості неурядових організацій.

Ядром цієї організації спочатку були країни Європи та Північної Америки. Сьогодні ОЕСР об'єднує 30 країн-членів: Австралія, Австрія, Бельгія, Великобританія, Греція, Данія, Іспанія, Ісландія, Ірландія, Італія, Канада, Корея, Люксембург, Мексика, Німеччина, Норвегія, Нова Зеландія, Нідерланди, Польща, Португалія, Словаччина, США, Туреччина, Угорщина, Фінляндія, Франція, Чехія, Швейцарія, Швеція та Японія.

Від самого початку існування цієї організації її діяльність спрямовується на зміцнення й підвищення ефективності економік держав-членів, покращення соціально-економічних умов та ситуації з зайнятістю, забезпечення економічного зростання як індустріально розвинутих країн, так і тих, що розвиваються.

ОЕСР - це „клуб багатих країн”, які поділяють ідеї демократії та принципи ринкової економіки. Країни-члени організації виробляють 2/3 світових матеріальних цінностей та послуг.

У рамках організації керівництво та представники урядів проводять неформальні дискусії зі своїми колегами з інших держав-членів щодо спільних економічних проблем та шляхів їхнього вирішення. В ОЕСР не видаються зобов'язуючі резолюції, натомість розробляються рекомендації для урядів держав світу щодо удосконалення соціально-економічної політики. Ці рекомендації поєднують у собі позитивний досвід, допомагають знайти шляхи вирішення спільних проблем, скоординувати внутрішню та зовнішню політику. Дискусії у рамках ОЕСР спонукають уряди держав-членів до укладення угод щодо застосування єдиних "правил гри" у питаннях міжнародного співробітництва, наприклад, щодо боротьби з корупцією, експортних кредитів, руху капіталів, прямих іноземних інвестицій. На підставі проведених ОЕСР досліджень і аналізів розробляються норми та моделі міжнародної фінансової політики чи рекомендації і директиви щодо захисту навколишнього середовища. ОЕСР також активно співпрацює з державами світу, які не є членами організації, у рамках спеціалізованих програм, міжнародних заходів тощо. Офіційними мовами ОЕСР є англійська і французька. ОЕСР має свою сторінку в Інтернеті: www.oecd.org.

Вищим органом ОЕСР є Рада, до складу якої входять по одному представнику від кожної країни-члена ОЕСР та представник Європейської Комісії. Щороку Рада збирає міністрів країн-членів ОЕСР для обговорення поточних проблем, чутливих з точки зору громадськості, та визначають пріоритети діяльності організації на наступний рік. Секретаріат ОЕСР розміщується у Парижі. Керує Секретаріатом Генеральний секретар, якому допомагають 4 його заступники. Генеральний секретар головує в Раді ОЕСР, забезпечуючи таким чином зв'язок між національними делегаціями та секретаріатом.

Генеральний секретар ОЕСР - Ангель Гурр'я (з 1 червня 2006 року). Робота Секретаріату організовується у директоратах за напрямками, аналогічними напрямкам роботи міністерств в урядах (директорати з питань фінансів, сільського господарства та рибальства, захисту навколишнього середовища, освіти, зайнятості тощо), та у тісному контакті з офіційними чинниками країн, які потім використовують у своїй роботі результати проведених аналізів.

Функціональними структурними підрозділами ОЕСР є комітети, до складу яких у якості експертів входять представники галузевих міністерств та відомств держав-членів, а також не членів ОЕСР. У рамках комітетів створюються робочі групи зі спеціалізованих питань, наприклад, Робоча група з суднобудування, Робоча група з питань розвитку малого і середнього бізнесу та підприємництва.

Крім Ради та Генерального секретаріату, ОЕСР має:

1. Виконавчу дирекцію (www.oecd.org);
2. Дирекцію по зв'язках з громадськістю (www.oecd.org);
3. Дирекцію з питань фінансів, податків та підприємств (www.oecd.org/daf);
4. Дирекцію з питань харчування, сільського господарства та рибальства (www.oecd.org/agr);
5. Дирекцію з питань співробітництва для розвитку (www.oecd.org/dac);
6. Дирекцію з питань захисту навколишнього середовища (www.oecd.org/env);
7. Дирекцію з питань статистики (www.oecd.org/std);
8. Дирекцію з питань освіти, зайнятості, праці та соціальних справ (www.oecd.org/edu);
9. Дирекцію з питань науки, технології та промисловості (www.oecd.org/sti);
10. Дирекцію управління державним сектором і територіальним розвитком (www.oecd.org/gov);
11. Департамент з економічних справ (www.oecd.org/eco);
12. Центр по співпраці з країнами, які не входять до складу ОЕСР (www.oecd.org/ccnm);
13. Центр податкової політики та управління (www.oecd.org/ctp).

Організаційно до ОЕСР входять також напівавтономні структури, зокрема, Міжнародне енергетичне агентство (www.iea.org), Агентство ОЕСР з ядерної енергетики (www.nea.fr), Європейська конференція міністрів транспорту (www.cemt.org), Центр розвитку (www.oecd.org), Центр з питань досліджень та інновацій в галузі освіти (www.oecd.org/edu/cei), Клуб Сахеля та Західної Африки (www.oecd.org/sah).

Фінансування ОЕСР забезпечується країнами-членами організації. Розмір внеску кожної з країн до бюджету визначається за формулою, яка враховує "вагу економіки" цієї країни. Найбільшим контрибутором ОЕСР є США, які формують 25% бюджету цієї організації, на другому місці за розміром членського внеску – Японія (16%).

За погодженням з Радою, країни можуть також фінансувати окремі програми та проекти. Необхідний обсяг річного бюджету організації та програма її роботи визначаються країнами-членами ОЕСР на засіданні Ради.

ОЕСР постійно розширює географічне поле своєї діяльності, встановлюючи прямі контакти з країнами, які не є членами організації. Ці контакти направлені на сприяння економічній інтеграції шляхом передачі цим країнам досвіду

ОЕСР, а також знань та позицій держав-членів з найважливіших питань міжнародного співробітництва.

Після розпаду радянського блоку у 1989 році ОЕСР започаткувала програму допомоги країнам Центральної та Східної Європи. Приблизно в цей же час була започаткована структурована програма взаємодії з неєвропейськими країнами, економіка яких почала динамічно розвиватися. В Азії це - Гонконг, Китай, Малайзія, Сінгапур, Таїланд; у Латинській Америці - Аргентина, Бразилія, Чилі. У 1998 році у рамках ОЕСР був створений Центр зі співробітництва з державами, що не є членами організації.

Співробітництво між Україною та ОЕСР започатковано у 1997 році шляхом підписання КМУ та ОЕСР Угоди щодо привілеїв, імунітетів та пільг, які надаються ОЕСР на території України. Угоду було ратифіковано Верховною Радою України у липні 1999 року (Закон України від 07.07.99 № 850-XIV).

З того часу представницькі делегації України на постійній основі беруть участь у заходах, що проводяться ОЕСР для країн, що не є членами цієї організації. Співробітництво між Україною та ОЕСР здійснюється відповідно до Плану дій, який переглядається та затверджується щороку Координаційною радою у зв'язках з ОЕСР на чолі з Віцепрем'єр-міністром України Г.М.Немирею. Відповідальним за співробітництво України з ОЕСР центральним органом виконавчої влади визначене Міністерство економіки України.

Співробітництво України з ОЕСР на сьогодні здійснюється у рамках наступних підрозділів:

- Комітет зі сталі Директорату науки, технологій та промисловості ОЕСР. 14 грудня 2006 року ОЕСР прийнято рішення про надання Україні статусу повноправного члена Комітету зі сталі. Наразі в Україні тривають внутрішньодержавні процедури з набуття чинності Угодою між Урядом України та ОЕСР щодо участі в роботі Комітету зі сталі. Однак, враховуючи позицію Мінфіну щодо необхідності визначення реальних джерел подальшої сплати щорічних внесків, відповідні внутрішньодержавні процедури не завершені. Тим часом, Україна бере участь у засіданнях Комітету зі сталі у якості спостерігача.

- Комітет з державного управління ОЕСР. Україна має статус спостерігача у цьому комітеті з квітня 2008 року.

- Робоча група з питань розвитку малого і середнього бізнесу та підприємництва Комітету з питань економічного та соціального розвитку на місцевому рівні ОЕСР. Україна має статус спостерігача у цій Робочій групі з жовтня 2008 року.

Опрацьовується питання набуття статусу спостерігача у Комітеті з питань конкуренції Директорату у справах фінансів та підприємництва ОЕСР. Триває робота з приєднання України до Схем ОЕСР з сортової сертифікації або контролю за рухом насіння у міжнародній торгівлі, зокрема, до Схеми по насінню зернових (пшениці та ячменю) і Схеми по насінню кукурудзи та сорго в рамках Директорату у справах торгівлі та сільського господарства ОЕСР. У листопаді 2009 року експертами ОЕСР започатковано програму „Огляд інвестиційної політики” для України.

Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) була створена на базі Європейської організації економічного співробітництва, заснованої для управління допомогою з боку США та Канади в рамках Плану Маршала по реконструкції Європи після Другої Світової війни. Починаючи з 1961 року, моменту свого створення, ОЕСР ставить за мету посилювати економіку країн-членів, щоб зробити її більш ефективною, просувати ринкову економіку, розвивати вільні обміни, сприяти зростанню як індустріально розвинутим країнам, так і тим, що розвиваються.

ОЕСР сьогодні об'єднує 30 країн-членів і надає урядам цих країн рекомендації по вивченню, розробці та покращанню соціально-економічної політики. Вони включають в себе позитивний досвід, намагаються знайти шляхи вирішення спільних проблем, скоординувати внутрішню та міжнародну політику, які, особливо в час мондіалізації економіки, мають формувати все більше і більше однорідний ансамбль. Дискусії в рамках ОЕСР можуть розгорнутися навколо чисто формальних рішень, наприклад, введення суперечливих юридичних норм, які заважають вільному переміщенню капіталів та послуг, виробленню заходів по боротьбі з корупцією або забороні державних субсидій у суднобудівництві. Але більш часто такі дискусії дозволяють урядам бути більш поінформованими з тим, щоб потім в національних рамках приймати рішення по всіх аспектах державної політики та краще відчувати їх вплив на міжнародну спільноту. Вони дають можливість пізнавати і діяти з урахуванням думок інших країн. ОЕСР - це клуб країн, які поділяють спільні ідеї. Це - "клуб багатих", оскільки його країни-члени виробляють 2/3 світових матеріальних цінностей та послуг, але це не приватний клуб. Головна вимога, щоб стати його членом, - поділяти принципи ринкової економіки та демократичного плюралізму.

Ядром цієї організації спочатку стали країни Європи та Північної Америки. Нині до ОЕСР входять: Австралія, Австрія, Бельгія, Великобританія, Греція, Данія, Іспанія, Ісландія, Ірландія, Італія, Канада, Корея, Люксембург, Мексика, Німеччина, Норвегія, Нова Зеландія, Нідерланди, Польща, Португалія, Словаччина, США, Туреччина, Угорщина, Фінляндія, Франція, Чеська Республіка, Швейцарія, Швеція та Японія.

ОЕСР встановила в рамках програм чисельні контакти з іншими країнами світу, зокрема, республіками колишнього СРСР.

Обмін думками між країнами-членами ОЕСР базується на інформації та аналізі, які надаються секретаріатом цієї організації, що розташований в Парижі. Його робота організується за напрямками, аналогічними напрямкам роботи міністерств в урядах та в тісному контакті консультативного плану з офіційними чинниками країн, які потім використовують у своїй роботі результати проведених аналізів. Ці ж результати слугують також базою для прийняття рішень країнами-членами ОЕСР, які збираються на засідання спеціалізованих комітетів. Саме в рамках роботи комітетів відбувається обмін основною інформацією. Комітети об'єднують представників національних адміністрацій

країн чи делегацій цих країн при ОЕСР. В цілому, в організації нараховується близько 200 комітетів, робочих та експертних груп. Щорічно на засіданнях комітетів бере участь біля 40000 посадових осіб для того, щоб задати запитання, провести аналіз діяльності і внести свій внесок в роботу, яка проводиться Секретаріатом.

Вищим органом ОЕСР є Рада. Вона має право приймати рішення. До неї входять по одному представнику від кожної країни-члена ОЕСР та представник Європейської Комісії. Рада регулярно збирає послів країн при ОЕСР, щоб дати Генеральні директиви організації щодо робіт, які мають бути виконані. Рада збирає один раз на рік міністрів країн-членів ОЕСР, які обговорюють основні поточні проблеми, чутливі з точки зору громадської думки, та визначають пріоритети організації на наступний рік. Спеціалізовані комітети збираються для формулювання ідей та проведення аналізу прогресу, досягнутого у певних галузях, таких як міжнародна торгівля, державне управління, допомога розвитку чи фінансові ринки ОЕСР нараховує близько 200 комітетів, робочих груп та технічних підгруп. Біля 40 тисяч експертів, в основному високих функціонерів національних адміністрацій, беруть щорічно участь у засіданнях ОЕСР, щоб оцінити роботу, виконану секретаріатом, внести свої пропозиції та запропонувати нові проекти. 1900 співробітників секретаріату ОЕСР обслуговують прямо чи опосередковано діяльність комітетів. Секретаріат нараховує приблизно 700 економістів, вчених, юристів та інших спеціалістів, розосереджених між багатьма дирекціями, які виконують всі пошуки та аналізи з фундаментальних питань. Керує секретаріатом Генеральний секретар (www.oecd.org/secretarygeneral), якому допомагають 4 його заступники. Генеральний секретар головує в Раді ОЕСР, забезпечуючи таким чином зв'язок між національними делегаціями та секретаріатом. Офіційними мовами ОЕСР є англійська і французька. Співробітники ОЕСР, як правило, громадяни країн-членів цієї організації, працюючи в статусі службовця міжнародної організації, не залежать від жодної національної адміністрації. Кадрова політика ОЕСР не базується на квотах географічного представництва, а виходить з необхідності представити широкий спектр компетентності та національностей. Дирекція співробітництва з питань розвитку забезпечує роботу Комітету по сприянню розвитку і ОЕСР в цілому, допомагаючи формувати та координувати політику, забезпечуючи роботу інформаційних систем в інтересах соціально-економічного розвитку. Комітет по сприянню розвитку щорічно опубліковує «Доповідь про співпрацю з питань розвитку», який містить статистичні дані про офіційну допомогу розвитку (ODA).

ОЕСР фінансується країнами-членами цієї організації. Внесок кожної з країн в річний бюджет визначається по формулі, яка враховує "вагу економіки" цієї країни. Найбільшим контрибутором ОЕСР є США, які формують 25% бюджету цієї організації, за ними йде Японія. За погодженням з Радою, країни можуть також фінансувати окремі програми та проекти. Країни-члени ОЕСР на засіданні Ради самі визначають необхідний обсяг річного бюджету організації та програму її роботи. Нині річний бюджет організації становить близько 300 млн. дол. США.

На відміну від Світового Банку та Міжнародного валютного фонду, ОЕСР не надає фінансування. Організація є місцем вивчення та дискусій і здійснює пошуки та аналіз, які допомагають урядам визначити стратегію виходу на формальні угоди між країнами-членами і які будуть реалізовуватися національними інституціями чи в інших міжнародних домовленостях. Ця часто непомітна робота, на думку країн-членів ОЕСР, є основною і дуже ефективною, оскільки, починаючи із збору та аналізу даних, вона переходить у колективну дискусію щодо політики, яка проводиться. Взаємне вивчення урядами, багатостороннє спостереження та здійснення відповідного тиску (погоджуйтеся чи реформуйтеся) є найбільш ефективними засобами ОЕСР. Визначаючи перешкоди на шляху ефективності, зростання та інновацій, ОЕСР часто спонукає уряди приймати складні політичні рішення з тим, щоб підвищити ефективність їх економік. Дискусії, які іноді виникають в надрах самої ОЕСР, приводять до угод між урядами щодо застосування єдиних "правил гри" в питаннях міжнародного співробітництва. Ці дискусії можуть також вилитися або у формальні угоди, наприклад, щодо боротьби з корупцією, експортних кредитів, руху капіталів, прямих іноземних інвестицій, або у норми та моделі міжнародної фіскальної політики чи рекомендації та директиви щодо захисту навколишнього середовища.

ОЕСР постійно розширює географічне поле своєї діяльності, встановлюючи прямі контакти з країнами, які не є членами цієї організації. Ці контакти направлені на сприяння економічній інтеграції шляхом надання у розпорядження цих країн досвіду, набутого в ОЕСР, а також врахування знань та точок зору цих країн.

2 СВІТОВА ТА ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА І РОЗВИТКУ

Згідно з німецькомовними виданнями Німеччина в сфері дослідницької галузі працює над виданням "Science, Technology and Industry (STI) Outlook". В жовті 2008 року було опубліковане нове видання (STI) Outlook, яке включало такі основні публікації: «Аналіз важливих напрямів розвитку глобальних трендів в науці та дослідженнях», «Дослідження трендів в національній та інноваційній політиці в ОЕСР- країнах-членах», «Аналіз стану соціально - економічних результатів дослідження стимулюючого розвитку». Німеччина в складі ОЕСР бере участь в розробці проекту наукового та інноваційного дослідження під назвою: «Open Innovation in Global Networks ». Німеччина в 2009 – 2010 роках згідно з програмами ОЕСР включена в проект: «Learning for Jobs – The OECD Policy Review of Vocational Education and Training». Головна мета проекту покращити освітню та навчальну систему в країнах-учасниках ОЕСР згідно з вимогами ринку праці. Спеціальні рекомендації будуть опубліковані в звіті 2010 року.

Німеччина входить до робочих програм Комітету наукової та технологічної політики (CSTP), до робочих груп по науковим та технологічним індикаторам (NESTI), по технологічній та інноваційній політиці (TIP), по біотехнологіям

(WPB), по нанотехнологіям (WPN), по дослідницьким інститутам та людським ресурсам (RIHR), які установлюють Global Science Forum.

Особливу увагу Німеччина приділяє питанням мультинаціональної співпраці в сфері досліджень. В рамках довготривалого міжнародного діалогу строки глобальної наукової політики бути ідентифіковані, також повинні бути розроблені інститути, механізми та умови для глобальної дослідницької кооперації та дослідницької інфраструктури та обміну даними.

Згідно з Меморандумом про взаєморозуміння між Урядом України і Організацією з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) щодо створення нової форми співробітництва від 10.02.2000 уряд України і Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ), беручи до уваги доповідь щодо України Особистого представника Діючого голови від 30 квітня 1999 року, виходячи з рішення Постійної Ради ОБСЄ N 295 від 1 червня 1999 року, вважаючи, що поважання принципів та зобов'язань ОБСЄ є основою майбутнього співробітництва між Урядом України і ОБСЄ, домовились про таке:

1. Заснувати нову форму співробітництва між Україною та ОБСЄ. Це співробітництво базуватиметься на плануванні, виконанні та моніторингу проектів між відповідними органами влади України і ОБСЄ та її інститутами. Такі проекти можуть стосуватися усіх аспектів діяльності ОБСЄ і залучати як урядові, так і неурядові організації України.

2. Модальності проектів будуть розроблені в процесі співробітництва ОБСЄ з відповідними урядовими та неурядовими організаціями України.

3. Від Уряду України Міністерство закордонних справ у контакті з відповідними установами України нести відповідальність за остаточне ухвалення проектів, які плануватимуться та здійснюватимуться в Україні, а також за загальну координацію і моніторинг здійснення проектів.

В Антимонопольному комітеті України одна з найавторитетніших та найвпливовіших міжнародних інстанцій світу – Організація економічного співробітництва та розвитку представила першу зовнішню оцінку стану конкурентного законодавства та конкурентної політики України. Висновки дворічного аналітичного огляду, ухвалені на Глобальному форумі ОЕСР за участю представників 80 країн світу, презентували міжнародні експерти, які спеціально прибули в Україну з Європи. Результатом огляду стало надання ОЕСР низки рекомендацій Комітету і Уряду щодо подальшого розвитку в Україні конкурентного середовища і права. Експерти наголосили на необхідності запровадження ефективної системи контролю за наданням антиконкурентної державної допомоги; удосконалення правил контролю за економічною концентрацією; завершення створення системи незалежних регуляторів у сферах природних монополій; введення кримінальної відповідальності за картелі тощо.

Як зазначив Голова підрозділу з питань конкуренції ОЕСР Бернард Філіпс: «Антимонопольний комітет має репутацію одного з найбільш авторитетних і відповідальних органів влади. Проте задля ще більшої його ефективності, підвищення ролі конкурентної політики та подальшого розвитку економіки треба посилити слідчі повноваження Комітету, в тому числі шляхом запровадження механізмів обшуку службових приміщень і вилучення доказів». «Дійсно, потужне незалежне конкурентне відомство дуже потрібно Україні, тим більше в сучасних умовах економічного розвитку і фінансових ризиків. При цьому ОЕСР вважає за потрібне прийняття в Україні закону про державну допомогу, що є необхідним кроком на шляху європейської інтеграції», - підкреслив у свою чергу експерт ОЕСР Джей Шафер. При цьому начальник відділу зовнішніх програм Європейської комісії в Україні, оцінюючи підсумки огляду ОЕСР, повідомила, що в цьому році Комітет отримає від Комісії технічну допомогу в розмірі 5 млн. євро. «Антимонопольний комітет є надійним і відповідальним нашим партнером впродовж багатьох років. Технічна допомога почне надходити вже весною, це будуть і експертні поради і консультації з тим, щоб продуктивний діалог було продовжено і забезпечено подальший прогрес в сфері економічної конкуренції», - сказала Клаудія Фішер. Зі свого боку, в.о. Голови Комітету Олександр Мельниченко зазначив, що Комітет схвально сприймає дані рекомендації та з 2008 року провадить відповідну роботу щодо їх виконання з метою реалізації активних прагнень України набути членства в ОЕСР, важливим етапом на шляху до якого став даний огляд. Так, по-перше, розроблені Комітетом зміни до Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», зокрема, щодо покладання на Комітет повноважень для боротьби з недобросовісною рекламою ухвалені Верховною Радою 18.12.2008 р. По-друге, Комітетом з питань економічної політики Верховної Ради наразі схвалено розроблені зміни до Закону України «Про захист економічної конкуренції», зокрема, щодо удосконалення механізмів контролю за економічною концентрацією і збільшення в 4 рази порогових показників, за яких суб'єктам господарювання необхідно отримувати дозвіл на придбання підприємств. Відповідний законопроект № 3436 готується до внесення на розгляд Верховною Радою. І, по-третє, розроблений Антимонопольним комітетом проект змін до Закону України «Про захист економічної конкуренції», зокрема, щодо запровадження кримінальної відповідальності за картелі та адміністративної відповідальності – для конкретних осіб за неподання інформації на запит, створення перешкод у розслідуванні чи невиконання рішень Комітету, були одногосно підпримані Урядом. Відповідний законопроект №3577 знаходиться на розгляді в Комітеті з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності Верховної Ради. Як наголосила під час заходу заступник Комітету з питань економічної політики Верховної Ради Ірина Акімова: «В умовах кризи ставлення до конкуренції набуває непересічної ваги, умови для державного втручання в економіку підвищуються, однак, воно не повинно відображатися на конкуренції. Вітчизняне конкурентне право – один з найкращих прикладів, і Україні повинно бути дуже приємно, що тоді як більшість висновків на її адресу є критичними сьогодні, оцінка ОЕСР має позитивний характер».

Презентація результатів огляду ОЕСР відбулася за участю також посадовців Кабінету Міністрів, Міністерства економіки, Міністерства юстиції, Міністерства промислової політики, Національної Комісії регулювання електроенергетики, Національної Комісії з питань регулювання зв'язку, Державної Комісії з цінних паперів та фондового ринку, Державної Комісії регулювання ринків фінансових послуг, а також науковців та представників юридичних компаній.

Кабінет міністрів України та ОЕСР започаткували програму щодо залучення інвестицій в Україну Уряд України спільно з Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) започаткували комплексну програму сприяння залученню інвестицій в Україну. Про це повідомив на прес-конференції віце-прем'єр Григорій Немиря, передає кореспондент РБК-Україна. За його словами, проект розрахований на три роки і включає дві складові. Перша частина стосується конкурентоспроможності окремих секторів української економіки, друга - огляд інвестиційної політики України. «В ході реалізації цього проекту буде проведено ретельний аналіз кількох пріоритетних секторів Української економіки, визначено перешкоди для залучення інвестицій у ці сектори та зроблено конкретні рекомендації для їх усунення», - наголосив Г.Немиря. За його словами, найперспективнішими можуть бути такі сектори економіки: АПК, енергетики і інфраструктура. Г.Немиря зазначив, що ця програма підтримується шведською агенцією міжнародного розвитку. На реалізацію цього трирічного проекту виділено 26 млн. шведських крон. За словами представника ОЕСР Фаді Фарри, перший інвестиційний огляд буде підготований у грудні наступного року.

ОЕСР закликає Україну посилити боротьбу з корупцією. Україні необхідно вжити термінових заходів проти корупції у політичних та судових колах, в рамках широкої компанії з посилення боротьби з корупцією, вказується у новій доповіді Мережі по боротьбі з корупцією для країн Східної Європи та Центральної Азії ОЕСР. В доповіді аналізується прогрес України у виконанні рекомендацій, ухвалених ОЕСР під час огляду 2004 року. Зокрема, в доповіді вказується: Необхідно якнайшвидше розробити план дій з протидії корупції, посиливши лідерство та забезпечивши ефективний механізм координації; Українське кримінальне законодавство необхідно реформувати, щоб забезпечити його відповідність міжнародним стандартам та усунути численні "лакуни", які дозволяють хабарникам уникнути покарання. Парламент повинен прискорити ці зміни;

Кримінальне переслідування корупції залишається слабким. Тільки незначна кількість справ доходять до суду і ще по меншій кількості винесені обвинувальні вироки; імунітет вищих посадових осіб залишається серйозною проблемою для кримінального переслідування корупції серед високо посадовців і ця ситуація має бути змінена;

Співробітництво між різними органами, що здійснюють боротьбу з корупцією, що має включати спеціалізацію на антикорупційних справах слідчих та прокурорів, необхідно посилити; На державній службі необхідно підвищити стандарти професіоналізму та етики, що залишаються низькими; мають бути ухвалені та запроваджені Кодекси поведінки; має бути забезпечена прозорість декларацій про власність посадових осіб вищого рівня; Політична корупція та корупція у судовій системі потребує особливої уваги, якщо країна дійсно бажає протидіяти корупції. В доповіді також висвітлюються деякі досягнення органів влади України. Було організовано навчання державних службовців з питань протидії корупції. В ряді відомств, включаючи міліцію, Службу безпеки, митну та податкову служби, було посилено внутрішні механізми для виявлення та розслідування корупції. Було вдосконалено законодавство, спрямоване на боротьбу з "відмиванням" грошей. Були здійснені кроки в розвитку системи внутрішнього та зовнішнього аудиту. Нещодавні зміни в закон про державні закупівлі були ухвалені нещодавно, 1 грудня 2006, і можуть усунути важливі недоліки старої системи; але норми ще мають бути ретельно оцінені, зокрема стосовно їх імплементації. Доповідь доступна на Інтернет-сайті Мережі по боротьбі з корупцією www.oecd.org/corruption/asp. Як і іншим країнам, Україні буде запропоновано звітувати про наступні кроки з подальшої реалізації рекомендацій на майбутніх зустрічах Мережі в 2007 – 2008 роках.

Валовий внутрішній продукт 30 країн, що входять в Організацію економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), виріс в четвертому кварталі 2009 року на 0,8% по відношенню до попереднього кварталу, коли підйом склав 0,6%. У США та Японії спостерігалось активне зростання ВВП, у той час як у євросоні темпи зростання сповільнилися. Валовий внутрішній продукт США збільшився в четвертому кварталі на 1,4%, Японії - на 1,1%. У євросоні темпи зростання ВВП знизилися з 0,4% у третьому кварталі до 0,1% у жовтні-грудні: у Франції підйом був досить сильним і склав 0,6%, у той час як ВВП Німеччини не змінився в минулому кварталі, а в Італії - скоротився на 0,2%. Економіка Великобританії зросла за останні три місяці 2009 року на 0,1% після шести поспіль кварталів зниження. У порівнянні з жовтнем-груднем 2008 року ВВП країн ОЕСР скоротився в четвертому кварталі 2009 року на 0,7% після зниження на 3,4% у третьому кварталі. ВВП знизився за рік в шести країнах G7, крім США, де приріст у порівнянні із четвертим кварталом 2008 року склав 0,1%. За 2009 рік в цілому ВВП країн ОЕСР впав на 3,4%, що є першим зниженням з початку розрахунку цього показника в 1960 році. У Німеччині та Японії річне скорочення ВВП склало по 5%, у Франції - 2,2%. ОЕСР - одна з провідних міжурядових міжнародних економічних організацій світу, яка включає 30 найбільш розвинених країн. Нині до неї входять Австралія, Австрія, Бельгія, Великобританія, Угорщина, Німеччина, Греція, Данія, Ірландія, Ісландія, Іспанія, Італія, Канада, Люксембург, Мексика, Нідерланди, Нова Зеландія, Норвегія, Польща, Португалія, Словаччина, США, Туреччина, Фінляндія, Франція, Чехія, Швейцарія, Швеція, Південна Корея і Японія.

В Україні здійснюється найбільш непослідовна політика в галузі сільського господарства серед усіх країн із перехідною економікою. Про це йдеться у звіті Організації економічної співпраці та розвитку. За даними експертів Організації економічної співпраці та розвитку, головною умовою гарантування продовольчої безпеки в часи економічної кризи є вільна торгівля та підтримка місцевих виробників. «У такій кризовій ситуації сільське

господарство може відіграти важливу роль, зменшуючи соціальне напруження», - сказав експерт ОЕСР Анджей Квечинські. За даними звіту, серед усіх країн з перехідними економіками в Україні здійснюється найбільш непослідовна політика в галузі сприяння сільськогосподарським виробникам. Ще 2003 року, йдеться у доповіді, уряд обкладав аграріїв податками замість того, щоб надавати підтримку. До того ж протягом тривалого часу держава створювала ліпші умови для тих, хто завозив продукти з-за кордону, й обмежувала тих, хто хотів продавати українські товари за кордоном.

Нині українське сільське господарство має великий потенціал для того, щоб сприяти загальному розвитку економіки, а Україна могла би стати важливим постачальником на світовому ринку продовольства. Утім, постійна політична нестабільність сприяє поширенню негативних настроїв у бізнес-секторі та невпевненості у майбутньому. Усе це, йдеться у доповіді, лише погіршилося із виникненням економічної кризи в Україні. В Україні спостерігається найбільше зростання цін на продовольство серед країн СНД, що пояснюється збільшенням світових цін, поганим врожаєм в Україні минулого літа, зростанням споживання та збільшенням бюджетних виплат. Серед негативних факторів експерти вказують також на те, що в Україні досі діє заборона на продаж землі. Хоча у меморандумі між МВФ та українським урядом від жовтня 2008 року серед іншого передбачається також створення функціонального ринку землі.

ВИСНОВКИ

Протягом понад 40 років ОЕСР виконувала роль наймогутнішого в світі і найбільш надійного джерела порівнюваних статистичних і соціально-економічних даних. Бази даних ОЕСР охоплюють такі різноманітні сфери, як системи національних рахунків, економічні показники, торгівля, зайнятість, міграція, освіта, енергетика, охорона здоров'я, екологія.

ОЕСР займається вирішенням проблем, направлених на забезпечення взаєморозуміння і наданні допомоги урядам в досягненні нових задач розвитку і вирішенні хвилюючих їх проблем.

За період минулого десятиліття ОЕСР займалася вирішенням цілого ряду соціально-економічних та екологічних проблем з поступовою взаємодією з бізнесом, профспілками та іншими представниками громадянського суспільства. Наприклад, за допомогою переговорів ОЕСР з питань оподаткування і трансфертного ціноутворення і сфері оподаткування заключили двосторонні договори у всьому світі. ОЕСР – це група країн-однодумців. Основним критерієм для вступу країн в члени ОЕСР є визнання ринкової економіки та демократичного плюралізму. Це багата організація в тому розумінні, що 30 її членів виробляють 60% від загального об'єму товарів і послуг в світі, і в той час відкрита для всіх організацій. Країни, які не входять в Організацію, дістають запрошення взяти участь в підписанні угод та договорів ОЕСР, організація ділиться своїм досвідом і обмінюється думками з різноманітних питань, починаючи з Бразилії, Китаю, Російської Федерації і закінчуючи розвинутими країнами Африки.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Довідкові дані [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oecd.org>
2. ОЕСР рекомендує Україні посилити повноваження АМКУ [Електронний ресурс] / Прес-служба АМКУ // РБК-Україна - Київ - 2009. – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua>
3. ОЕСР закликає Україну посилити боротьбу з корупцією [Електронний ресурс] / О. Савран // Дніпровська правда. – 2010. - Режим доступу: <http://www.dw-world.de>
4. Меморандум про взаєморозуміння між Урядом України і Організацією з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) щодо створення нової форми співробітництва від 10.02.2000 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
5. OECD-Organisation fur wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung [Електронний ресурс] / OECD Berlin Centre // Berlin. - 2010. - Режим доступу: <http://www.oecd.org>

Алмашій Я.І., викладач кафедри економіки, менеджменту та маркетингу, Ужгородський національний університет, роб. тел. (0312) 612313

Манівчук В.І., студентка 4 курсу економічного факультету